

Учѣте ся брати мои
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Своего не дурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда“

И сила и воля“
Шевченко.

ЖУРНАЛЪ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рѣчь III.

Шамокінъ, Па. Четвергъ 14-го Падолиста 1895.

Число 36.

Водъ Редакціи.

Щобъ наша „Свобода“ стала интересною для всѣхъ Русинѣвъ-Американцѣвъ, то потреба, щобъ нашъ Братя об всѣхъ плейзѣвъ подавали намъ точнй и правдивй вѣсти, якъ найчастѣйше. Найважнѣйше, то вѣсть про те, якъ робота йде, яка платня, кѣлько треба работниківъ новыхъ, кѣлько есть в томъ, або въ томъ плейзѣ нашихъ Русинѣвъ? Кѣлько есть Братствъ, кѣлько членѣвъ; коли мѣгінги водбувають ся, що радять на мѣгінгахъ; якй порядки въ руской громадѣ — хто зостав скальченый въ фабрицѣ и т. д. Все то можуть намъ нашй письменный Братя списати — або головнѣйше и телеграфично довести, а мы за телеграфъ заплатимо на мѣсца.

Редакція.

Торжественне посвящене церкви въ ELMIRA, N. Y., водбуде ся 1. Грудня с. р. на котре то свято всѣ доколичный и мѣсцевй Братства, якъ такожь всѣхъ щирыхъ Русинѣвъ умыльно запрошуе:

Рада церковна въ Elmira, N. Y.

Шамокінъ 14. Падолиста

Черезъ нашу вайдужность мы ще позаду.

Дальше.

Взяти американскй паперѣ и бути горожаниномъ сей славной на весь свѣтъ республики, богато значить для дождого эмигранта и тымъ власне забезпечуе кожый свою будущность, свой добробыть, свое выдатнѣйше становиско въ тугейшой суспѣльности. Не только для себе, але и для своего грядущего поколѣня. Такъ якъ той зайдя незнакомый якъ зайдѣ въ яке село, оядѣ ся на всегда въ томъ селѣ и тяжкою працею и опадностью сприможе ся о такую хатину, о власнй свой кутникъ и достане шкрипциный, якъ то кажутъ, нумеръ — стаеся

членомъ громады, мае право забрати голосъ въ громадкѣй справѣ; такъ само эмигрантъ, наколи мае американскй паперѣ, стае сей часъ поважаною людиною, мае повне користати зъ добродѣйствъ запорученыхъ установою або конституцією сей богоспасаемои вольной кранны, якъ законный горожанинъ забирае свой голосъ въ справахъ важныхъ де йде о добро и порядокъ чи то повѣту, чи штату чи въ концѣ цѣлон державы. Посѣдаючий горожанскй права — знаходить ся майже въ власной хатѣ и може розгосподаритись наче въ своей коморѣ. Такой мае имя, честь и славу; такой, якъ то кажутъ, люди и всюда мае добре око и шанобу. Маючий американскй паперѣ, може провадити дуже корисный бизнѣс и выгѣдне мае жите. А эмигрантъ, не будучи горожаниномъ сего здѣлати не може подѣ великою карою; не отримавши на се потрібного позволеня посяя закону — а того позволеня нѣкакъ не достане той, хто не есть обывателемъ краю. Нашй люде, де въ котрыхъ мѣсцевостяхъ замешкалыхъ Русинами тутъ въ Америкѣ, наочно переконали ся: яка заходить рѣжница мѣжь тымъ Русиномъ, котрый уже, якъ то кажутъ, обтеръ ся мѣжь американами и посѣдае обывательскѣ право, а мѣжь бурлакою работникомъ незначимъ нѣчого, що кола него дѣбѣт ся — кромѣ той фабрики де робить и кромѣ той брехи, де го спускають денно до работы подѣ землю и майже живнемъ закопують въ грѣбъ, що неразъ самъ мусть собѣ копати. Отъ берѣмъ прикладъ зъ нашего жита-бутя ту въ Америкѣ. Десята година въ ноци. У дома н-рѣ 4. Русина, американского обывателя всѣ сплять сномъ блаженнымъ и прездорово храпляютъ. Наразъ стукъ и гримъ, сильне кулакове ковтане до дверей. Пробужденный зѣ сну глаза вѣтае, отвирае дверѣ и въ дворахъ являеся наша рус-

ка женьщина: розхрѣстана, простоволоса зъ маленькою дитиною на рукахъ. Бѣда, на повѣ жива, падае передъ газдою на колѣна грибонячи: „Ахъ куме! голубе сиый. батьку добротливый! поможѣть менѣ, бѣда на мене... а ту ще въ далекѣмъ краю... лишенько мое, голдовонько моя смутна та бѣдна... а ту ще нѣ брата нѣ родины...“ прошу васъ поможѣть выдобути мого Ивана зъ гарешту. Бѣда куме, бѣда. Дѣсь нещасте завело го мѣжь айришовъ учити ся фйтувати и пняй паробки вчили го нещастого фйтовани въ салонѣ и лихо го зна, що поробило ся и мого Ивана замкнули. Була я тамъ де сидѣть, та просивъ дугану. Я була съ одною Полькою, що бучѣмъ хвалить ся же знае англійску мову и она зрозумѣла якъ тамъ якисъ паны новѣдали, що треба зоставити якисъ тамъ капцѣ на судѣ чи кашцю... та мара го зна, що й якъ оно. Сами здоровый знаете, що уже большъ, якъ три мѣсяцѣ не робивъ, бо не було де — а вѣсти хочеть ся. Теперь дѣставъ роботу, а ту на маешъ бѣду въ незатоплену хату. Батечку солоденькй! поратуйте въ бѣдѣ, подайте руку помочи! Вы знаете всѣхъ и веѣмъ знакомый тымъ панамъ судиямъ, вы знаете де, якъ, куда и до кого удатись, до котрыхъ дверей зацукати, кого попросити, съ кимъ порадити ся. Вы вчѣнй, знаете бесѣду та американску мову и мае американскй аркуши та на пальцахъ знанй вамъ тугейшй палиграфы и телеграфы; васъ паны въ цилиндрахъ на судѣ знають, вы идете що року ихъ старшого выбирати. Вы уже толькомъ помогли и зъ болота напасти вытянули, то най ваша ласка ростигнуть ся и на мого нещастого Ивана.“ Нашъ чоловікъ Н. Н. котрого поважали не только въ мѣсца перебуваня, але и на околнчнхъ плейзъ задля его чесного характеру, смѣлон вдачи обетати за правду и всюда правду гово-

рити — запевнивъ нешасну, що займѣсь справою ей мужа и вѣнъ всецѣло выйде зъ гарешту. Нашого русина, добившого ся чести и поваги не только у своихъ але и у чужихъ, а ще кромѣ того знаочи тугейшню мову, всюда радо впускали и ему легко було видѣтись въ гарештѣ зъ Иваномъ и его вызволити зъ халепы въ яку черезъ свою нерозвагу бувъ попавъ.

Дальше буде.

СПРАВЫ СОЮЗА

Справоздане касове за мѣсяць жовтень 1895.

Бр. св. Иоанна Крестителя въ Olyphant, Pa.	\$31.50
Бр. св. Володимѣра въ Pleasant Hill, Pa.	48.50
Бр. св. Ап. Петра и Павла въ Mt. Carmel	22.50
Бр. св. Кир. и Мет. въ Shamokin, Pa.	45.50
Бр. св. св. Дмитрия въ Mt. Carmel, Pa.	17.50
Бр. св. Ан. Петра и Омни Павла Beaver Meadows	14.50
Бр. въ Elmira, N. Y.	10.00
„ св. Кар. и Мет. въ Maufield, Pa.	6.50
Членъ Сміи Григорій	1.00
„ Гербутъ Андрей	1.00
„ Лембикъ Едмундъ	0.50
„ Вагикъ Демко	0.50
„ Мирдала Михайло	0.50
„ Дило Михайло	0.50
„ Дошина Ромагъ	3.00
„ Сась Николай	2.00
„ Руданичъ Яковъ	2.00
Складка на „Народный Дѣмъ“ въ околнчнхъ Шамокінъ	77.50
Разомъ:	\$282.50

Юрій Хялякъ касиръ.

Несторъ Дмитровъ секретаръ.

Страшна катастрофа.

Жертвою страшной пригоды впали дня 6. с. м. два Русины въ Пистбургъ. Саме тогда, коли кара наладована кащачимъ желѣзомъ була въ руху, надлетѣла зъ противной стороны льокомотива желѣзнодорожной компаніи Ohio & Baltimore и ударила въ порушающую ся кару. Тѣло Ивана Алмаша, котрый сидѣвъ на пе-

редѣ кары, розорвало въ кусники, а Андрей Гарнякъ, котрый злетѣвъ зъ кары, зоставъ присыпанный розтопленнымъ желѣзомъ. Похвили выдобуто нещасливого зъ подѣ той ляины, однакъ вже безъ головы, одной руки та ноги. Тѣло стало ся до непознания. Коли вѣсть о томъ странномъ випадку рознесла ся помѣжь Русинѣвъ, огорнувъ кожного щирый жалъ, бо се були дуже честны люде. та полишили родину. Щобы хотяй трохи уменьшити жалъ осиротѣлой родинѣ и воддати остатну пруслугу своему незабутому братови, Братство св. Петра и Павла, до котраго пок. Алмашь належавъ, справило ему такой похоронъ, якй належавъ бы ся хйба королеви якуму. Досить згадати, що сотки народу, цѣле братство зъ бандою провадило тѣло пок. до церкви якихъ двѣ миль. Братство, устроюючи такъ величавый похоронъ, показало тымъ, що ему дѣсно жадъ за своимъ добрымъ братомъ, котрый передъ часомъ мусть закончить свое жите. Величавый сей похоронъ провадивъ мѣсцевый парохъ Веч. О. Н. Стефановичъ въ ассистенци О. Яковича зъ Дукенъ. Одиною водрадою для осирѣтшой Родины и Братѣвъ зъ Братства св. АА. Петра и Павла була та послѣдняя величава прислуга, яку вразъ зѣ своимъ парохомъ воддали покѣбникови, а для нещасливой вдовы ще и помѣжь матеріяльна зъ касы „Соединеня.“

Членъ Братства св. АА. Петра и Павла.

Торжественне посвящене церкви въ LANSFORD, PA.

водбуде ся величаво дня 28-го Ноябрья и. ст. (въ Четверѣ). На се велике, церковне и народне торжество маю честь запросити, въ имени моимъ, въ имени церкви, якъ такожь въ имени цѣлон мѣсцевой руской громады, всѣхъ доколичныхъ рускихъ священниковъ, Братства рускй, якъ такожь всѣхъ щирыхъ Русинѣвъ.

О. Гавриль Мартякъ душпастиръ въ Лансфордѣ, Па.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All communications should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, str,
Shamokin, Pa.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и гроші просямъ высылати подѣ адресу:
To „Svoboda“ Printing Office

144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходит по
тыждню въ Четверь.

Entered the post office at
Shamokin, Pa. as second
class mail matter.

У В А Г А.

Хотячѣ приступити до „Свобода“ нашъ посылають вступити намъ въ кассію.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретаря
подѣ адресую.

Rev. Nestor Dmytriv
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —
ГОТЕЛЬНОЧІЙ
246

PEARL STR.

SHAMOKIN, PA.
Недалеко русской плебаніи.

Добрый вечер, друге мой!
— Добрый вечер, свате!
— А куда такъ спешите?
— До Талпаша, брате!

Шо за Талпашъ? Звонки оны?
— Та-жъ краинѣ нашъ милый
— У него все русини
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Шо за Бринда и пиво тамъ!
— Обходитъ ся фанто!
— Обслужуе якъ братами!
— Танько надвычайно!

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Однѣ важный моментъ въ исторіи сегорочныхъ выборовъ въ Галичинѣ.

Конецъ.

Дежъ подѣляе тѣ молодой люде, тѣ будучи корифей народнои справы? Нѣ слѣду по нихъ. Маленька часть роспрашалась разъ на все зъ реверендою и пошла на свѣтскій факультетъ, деяки ще и доси на важились стати священниками, а колькохъ ажъ за океаномъ опшились, пробъ въ годный способъ послужити своему народови.

Сегорочки выборы въ Галичинѣ суть неввычайно важною подѣєю въ житю народа руского. Завдяки нечуваной и нелюдкои пресіи зѣ стороны „жельзной руки“ и польскихъ бецирковъ, народъ, хотъ вже годный розбудивъ ся и зрозумѣвъ, що сила, то народъ самъ; що лишь власною організацію можъ выбороти собѣ власни права. При сегорочныхъ выборахъ закрофлась очевидно рожниця клясь, вызначились роль поодинокихъ верствъ сепольности. Священство матеріально бѣдне, демократизоване снетомъ правительства и бѣфелями своихъ властей духовныхъ, водограло водювѣдну родю. У всѣхъ трохъ комитетахъ видимо священниковъ. Въ комитетѣ Варвѣньского за сѣла шляхта-каноніки навѣтъ зѣ дуже рожными поглядами политичными прим. Бачинскій и Чапельскій. Годѣ: панъ Бадені казали, а О. Митрополитъ притакнули тай апеліаціи нема. Зъ руки того комитету бачимо священниковъ кандидатами навѣтъ противъ волѣ народу. Здае ся на подставѣ засады: мы маемо рядити, а не нами мае хтосъ рядити. — Колижъ на лѣво въ Австріи есть конституція, хотъ на паперѣ — та всежъ конституція. — Въ другомъ комитетѣ бачимо помѣжъ послами и адвокатами такожъ одного священника, але сей на Wink von oben, що поде на пенсію — уступивъ. А всежъ въ комитетѣ москалофильскомъ бачимо цѣлый баталіонъ священниковъ, переважно старыхъ, навѣтъ такихъ высокихъ (?) достоинствъ, якъ деканы и вице-деканы. При выборахъ, якбы борони Боже, поумирали тѣ достойники. Скапитульовали — таи ще найлѣпше зробили. Въ справозданяхъ выборчихъ бачимо, що той, а той священникъ голосувавъ противъ народнои кандидата, голосувавъ въ лѣво, а его парохіане въ право. А оденъ навѣтъ бѣдчасно хтѣвъ голосувати оригинально, каже: „якъ другий такъ и я“. Анѣ одного справозданя по

выборахъ не бачимо съ подѣпсомъ священника, а въ комитетахъ вѣчевыхъ, по выборчихъ, анѣ одного имени бывшихъ корифей. Се все значить, що суспольность руска въ Галичинѣ переживаетъ ту фазу житеву, яку пережили були вже давно другі народы. У Нѣмцѣвъ священники суть лишь священниками, а выходятъ послами только въ оборонѣ интересовъ церкви и религіи. Народъ вразъ зѣ свѣтскою интеллигенцією независимого боре ся о свои права не оглядаючись на нѣяки взгляды. Такъ есть у другихъ народовъ — такъ незадовога и у насъ буде, а початокъ до того звороту дали минувшій выборы въ Галичинѣ.

Холера.

Посля урядового донесеня зѣ дня 15. жовтня с. р. станъ холеры въ Галичинѣ слѣдуючій: Въ Скородницкихъ пов. чортковского, занедужали три особы, померли двѣ, остае въ лѣченю одна; въ Хоростковѣ пов. гусятинского, занедужала и померла одна особа; въ Радеховѣ пов. каменецкого, остае въ лѣченю одна особа; въ Бышовѣ пов. сокальского, оставало въ лѣченю три особы, зѣ котрыхъ одна выздоровѣла, одна померла а одна остае въ лѣченю; въ Будневѣ пов. тернопольского, занедужала и померла одна особа; въ Тернополи оставала въ лѣченю одна особа, занедужало новыхъ шѣсть, остае отже въ лѣченю сѣмь особъ; въ Заребля занедужали двѣ особы, одна померла, остала ся въ лѣченю одна особа; въ повѣтъ тербовельскомъ: въ Яновѣ остае въ лѣченю одна особа; въ Маловѣ занедужали двѣ особы, остае въ лѣченю двѣ особы; въ Роздвѣнахъ оставала одна особа, занедужала одна, остае въ лѣченю двѣ особы; въ Струсовѣ оставали двѣ, занедужала одна, остае въ лѣченю три особы; въ Варваринцахъ остае въ лѣченю двѣ особы. Разомъ оставало зѣ попередныхъ днѣвъ въ лѣченю 11 недужихъ, занедужало 17, выздоровѣла 1, померло 6 особъ, остае въ лѣченю 21 особъ.

Дальше урядово доносятъ про станъ холеры въ Галичинѣ дня 16. жовтня: Въ Скородницкихъ, пов. чортковского, оставала зѣ попередного дня 1 особа, померла 1 особа; въ Радеховѣ, пов. каменецкого, остае зѣ попередного дня въ лѣченю одна особа; въ Вышевѣ, пов. сокальского, остае въ лѣченю зѣ попередного дня 1 особа; — въ пов. тернопольскомъ: въ Будневѣ занедужала одна и остае въ лѣченю 1 особа; въ Островѣ занедужала 1 и остае въ лѣченю 1 особа; въ Тернополи оставало зѣ дня попе-

редного 7 недужихъ, зѣ тыхъ 1 померъ, остае въ лѣченю 6 недужихъ; въ Заребля померла 1 особа; — въ повѣтъ тербовельскомъ: въ Яновѣ остае зѣ дня попередного на дальше въ лѣченю 1 особа, въ Маловѣ оставали двѣ, занедужали 1, померла 1, остае въ лѣченю 3 особы, въ Роздвѣнахъ оставало въ лѣченю 2 особы, занедужали 2, померла 1, остае въ лѣченю 3 особы; въ Струсовѣ оставало 3; въ Зарваринцахъ оставало въ лѣченю 2 особы. Разомъ оставало зѣ попередныхъ днѣвъ въ лѣченю 11 особъ, занедужало 6, померло 5 особъ, остае, въ лѣченю 22 особъ.

„Дѣло“ пише: Гроза эмиграции до Бразиліи.

Въ повѣтъ тернопольскомъ дуже великій рухъ эмиграційный. Е села, въ котрыхъ по 15 до 20 родинъ (около 60—80 головъ) уже цѣлкомъ готовы до эмиграціи и выѣзжаютъ лише „шифкарты“. Попродали грунты, хаты и все движимости за безцѣвъ, абы лише хутше. Въ двое только люда пригатовляе ся до эмиграціи: ѣздитъ по колька разъ до Львова до головной агентуры; посылають до Удине по 10 зр. завдатку на „шифкарту“; сходятъ ся гурмасти та все радятъ, найчаеѣйше по коршмакхъ. Занягають рады розныхъ жидиковъ, тыхъ, що то нѣбы були вже за моремъ. Жиды-агенты ходять по селахъ безкарно. Не мало ихъ е, жандармерія доси ще жадного не вислѣдила; мабутъ не було ще часу, бо перше жандармерія була занята выборами, а теперь холерою. Нешчасливѣе эмигрантовъ работа не бере ся; — они наче отгодомъ пеній жинивъ по большой часті вже не робили; збоже кошами попродали; барабелъ такожъ самъ не выконували а дали за мѣру тай все попродали. Якъ „шифкарты“ въ найкоротшомъ часѣ не поприходять, то чекае ихъ странна нужда и роспука. Грунтъ, що передъ 6—8 мѣсяцями за моргъ плачено по 300 зр. и выше, подешевѣвъ теперь такъ, що за 80—100 зр. трудно найти купця.

Агенты розпускають найбѣзличивѣйшій байки. Описують Бразилію якъ рай, де всего подостаткомъ. Хто вѣдь насъ приѣде — кажутъ они — достане дармо 40 морговъ орного поля, 3 морговъ огорода и кавалокъ лѣса та и готову хату, плути и конѣ до него. Земля два разы родить найраше збоже, а податку за ню не платитъ ся. Кажуть: сынъ Найяеѣйшого Пана Рудольфа не умеръ, а жие въ Бразиліи та часами приѣздитъ до нашего краю, чтобы подивити ся на хлопеку нуж-

ду. Въ рѣжныхъ мѣсяцяхъ видѣли его; бувъ вѣтъ въ одномъ судѣ за хлопа перебранный та переконавъ ся, що нема справедливости; бувъ въ одномъ дворѣ при машинѣ та и сказавъ, що за мало платять работникамъ; и таке ише плетуть. Пановѣ вѣтъ унікае...

Всея персвазіи нѣчого не помагае. Люде нѣкому не вѣрять. До правительства теперѣшного не мае довѣрїя, бо каже: „староста, дѣдичъ, губернаторъ дѣдичъ, министры дѣдичъ“, то они мусятъ стримувати хлоповъ, бо не мали бы работника. Повагу священника захитали розни повѣтовцѣ при нагодѣ всякихъ выборовъ. Мимоходомъ пригадую, що вже 13 чи 14 лѣтъ въ тернопольской радѣ повѣтовцѣ нема руского священника; уживано найрѣзвѣйшихъ средствъ, чтобы лише жадного не допустити, бо мовляли: „пасо вамъ контрологѣвъ?“ Книжочки (чи то рускї чи польскї) представляють Бразилію въ зломѣ свѣтлѣ не мають нѣякого значѣня, бо эмигранты кажутъ, що то паны заплатили та и такъ имъ напшасано.

Агенты зѣ Удине пишуть, що „якъ староста не схоче дати пашпарту, ѣдте безъ пашпарту; выстане метрима уроджена и свѣдоцтво моральности.“ Тоже эмигранты навѣтъ не йдутъ за пашпортномъ. Понеже теперь легко бы роботу достати радимо нашимъ людемъ выбирати повнѣчну Америку вмѣсто Бразиліи.

Впр. митрополитъ Сильвестеръ оголовивъ въ „Архиепарх. Вѣдомостяхъ“ посланіе до духовенства львовского архіепархіи, повѣдомляючи, що зѣ причины 300 лѣтнѣю ювілею униі берестейской выѣздитъ 21. в. ст. с. м. до Риму, чтобы тамъ зложити св. отцю адресу подписаву тысячами Русинѣвъ и заявити чувства преданности и вѣрности апостольскому престолови въ имени католического народа руского, — а зарядъ епархіи дотычно звычайныхъ урядованъ поручае митрополитъ на часъ своего побуту въ Римѣ о. прлатови Ант. Петрушевичеви. Въ дорожѣ до Риму задержавъ ся бувъ Митр. Сембратовичъ въ Вѣднѣ и конферовавъ зѣ Нунциемъ Аліярді. Уже рѣшучо рѣшено, що Митр. Сембратовичъ мае въ коротцѣ зѣстати кардиналомъ.

LIASHOWICZ & FEINBERG
(Ляховичъ и Файнбергъ)

425 Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.

Польско-литевскі zegarmistrzы и ювилеры.

Вонки направи zegarkовъ выконувать точно, танько и въ короткомъ часѣ. Обручи слюбни, якъ хто купуе достаетъ въ ползаруку арміи будуча.

Стѣнны zegары даютъ въ вышлатъ.

ДЖОНЪ БРОВНЪ

ПЕРШІЙ БОРЕЦЪ ЗА ВЫЗВОЛЪ АМЕРИКАНСКИХЪ НЕВОЛЬНИКОВЪ.

Бувъ тяжкій часъ, той часъ, коли одні люде, досягнувши влады и панованя, уважали другихъ людей за „быдло“, котре повинно було довѣчно услужувати нимъ, панамъ. И у насъ въ Галичинѣ, и у насъ на Украинѣ, и въ холодной Московщинѣ, и въ заморской Америкѣ сгоняли люде подѣ тяжкою кормигою пановъ. Важно сказати, де було тяжше — тутъ чи тамъ, хочъ запевне можна сказати у насъ було поганѣше: тамъ панували бѣлы надѣ чорными, выше плена надѣ нисшимъ, а у насъ свой панувъ надѣ своимъ, украинецъ надѣ украинцемъ, або славянинъ надѣ славяниномъ. Черезъ се дойти до пересвѣдченя вси великонеправды такого ладу рѣчей лекше було у насъ, нѣжъ тамъ, за моремъ въ Америкѣ, даромъ, що тамъ була республика, а не монархія. Отожь черезъ се саме тымъ высшими и шляхотнѣйшими здавати жуть ся намъ тѣ дупѣ великы, що и тамъ дойшли до такокого пересвѣдченя и довела велике дѣло людской воли до краю. Такихъ людей и тамъ було багато, але надѣ свѣта ними высоко стоить першій мученикъ, першій борецъ за идею вызволеня одъ неволѣ американскихъ невольниковъ, той самый, котрый першій, безъ жадной кужонь пособы, пошовъ за се дѣло и подлягъ за него!... Се бувъ Джонъ Бровнъ.

Онъ народивъ ся въ 1801 роцѣ. Змалку онъ бачивъ, якъ конали безшасны невольники подѣ кормигою; змалку онъ мучивъ за нихъ душею, кленучи тыхъ людей, котры забули, що и другы тежь люде. Выхованный въ науцѣ евангельской онъ бувъ щиро побожнымъ пуританомъ, и велику науку Христову прикладавъ всюды и до власного своего, и до громадского жия. Ще не було ему тридцати роковъ, якъ онъ почавъ за незломною энергією повставати проти поганого невольництва, силкуючись выбавити одъ него свою батьковщину. Онъ почавъ громадити коло себе людей, що були одной думки зъ нимъ, выбавлявъ одъ неволѣ богато негрѣвъ и креольцѣвъ, пособляючи имъ утѣкати одъ своихъ пановъ и подпадаючи ивѣдѣ и самъ великой небезпечности.

Приѣхавши 1848 року въ Европу продавати вовну, онъ щиро почавъ учити ся системы вмѣдненя невеличкихъ фортецъ, способу войны въ горахъ съ Шамилемъ, довѣдувався зъ одки и сколько могъ про партизанскій набѣги деякихъ повстанцѣвъ. Только декому

зъ найщирѣйшихъ революціонистѣвъ, прихильникѣвъ до вызволу невольниковъ, оповѣдавъ онъ про свои надѣи. А тымъ часомъ полудневй статьи зъ шѣстима миліонами жителѣвъ крутили въ рукахъ справу республики. Они домоглись, щобъ у президенты выбрано Буханана, що найпокорнѣйшого послугача рабовладцѣвъ. У нихъ було чотыри миліоны невольниковъ и они не то що не згодились покинути торгувати ними, до чого примушували ихъ трактаты, але стали привезити невольниковъ у Каролинскій и Георгійскіи станы, ломлючи ними-жь зложену умову про те, щобъ въ новыхъ статахъ не зведати невольництва. Они примусили Танея, голову судовою влады, ознаймити декретомъ, що 4 миліоны Американцѣвъ, зъ роду американскихъ тубольцѣвъ, не мають такого права, котре бѣлыи обыватели повиненъ бувъ бы панувати. Полудневй статьи голосно кричали у купѣ зъ колишнимъ президентомъ республики, Квинеі Адамсомъ, що заковане и змѣднене невольництва було житевнымъ духомъ національной самоуправы. Люде, опанованы бажанемъ жия працею другихъ людей и складая змѣднене республики въ томъ, що змогло-бы довести ея до зарину.

Звернувши ся до дому и знаючи се все, Джонъ Бровнъ бувъ певный, що рабовладцѣ нѣколи не згодять ся самохѣть пустити на волю рабовъ, що ихъ только можна зломити, але не намовити. Онъ вѣривъ, що только въ збройной борбѣ зъ своими утискиками негры зможуть придати певность своего права, своей силы, всѣ властивости, потрібны для того, щобъ бути вольными обывателями въ той краинѣ, де они до сего часу були только невольниками. И не жалуючи своего жия, только випадкомъ выбавляючись ивѣдѣ одъ смерти, онъ забувавъ самого себе и боровсь, сколько змогъ. Уже зъ 1854 року робить ся ватажкомъ невеличкого загону, зъ котрымъ набѣгае на пановъ и силомъ вызволяє невольниковъ. Але онъ не думавъ только на сѣмъ скончити свое дѣло. Щобъ поднати въ гору пониклый духъ невольниковъ и щобъ мати такѣ мѣспе, зъ котрого могъ бы онъ и на дальше робити свои набѣги, Бровнъ наважился одбити невеличкѣ мѣсточко въ Виргиніи, Гарперсферри.

Мѣсточко стоить у роскошной долинѣ, де зливають ся до купы рѣчки Потомакъ и Шенандоа. Не далеко простягае ся пасмо Блакитныхъ горъ, зъ скалистыми долинами, зъ низькодольными схилами, въ

котрыхъ загонъ аболіціонистѣвъ могъ легко сховати ся, якъ бы ему довело ся утѣкати. Въ Гарперсферри була велика сила невольниковъ, котры могли прилучити ся до него. Нарештѣ въ мѣсточку находила ся велика збройна, а вѣнѣи хсвалось богато всякой зѣйсковой зброѣ, подѣ доглядомъ только невеличкого гарнизону. Сею зброєю Бровнъ могъ узбрѣти великыи загонъ зъ невольниковъ, котры зъ Блакитныхъ горъ змогли-бы набѣгати на плянтаторѣвъ въ Виргиніи, Тенесей и Альбами, щобъ примусити ихъ выпустити на волю своихъ рабовъ. Назначѣйшихъ пановъ онъ хотѣвъ забрати въ бранцѣ и держучи ихъ у себе, черезъ нихъ вильвати на другихъ рабовладцѣвъ.

Въ 1859 роцѣ Бровнъ и его другъ Андресонъ зъявили ся спершу въ Мерилендѣ, удаючи зъ себе вандровцѣвъ идучихъ въ горы шукати минераловъ. Въ червци Бровнъ бувъ уже въ Гарперсферри зъ двома сынами. Онъ удававъ зъ себе ньюорского фермера Смита, що пришовъ на полудне наняти клапотъ землѣ, бо на повночи загнуло у него все посѣяне. Онъ навявъ невеличкій хуторъ зъ хаткою, що стояла далеко одъ другихъ осель. Сюды по трохи, по одному, почали собирати ся его товаришѣ. Привозили и скрыващѣ зъ порохомъ, зъ мунициєю, зъ зброєю. Всѣхъ опанувала чадѣя на близке досягнене того, для чого они присвячували свое жия, и всѣ вѣтерплице дожидали ночи подѣ 16 Листопада, въ котру наважались забрати мѣсточко.

Дальше буде.

ВСЯЧИНА.

Таки кѣ, що зъ неба падуть!

Матѣи Ратайчакъ бувъ майстромъ въ пятицѣ. — Справдѣ нѣгде не учавъ ся вѣнъ той штуки, але таки такъ самъ зъ себе дойшовъ до перфекціи. Кажу вамъ, — першій бувъ пякъ на цѣлу околицю. Якъ вже злявъ добре мозговницю и вертавъ пняный, якъ нѣчь до дому, стававъ передъ каждою фігурою и страшный, плюгавый рѣчи выговорювавъ на Бога и Святыхъ. Якъ вытверезивъ ся — то нѣчьго не памятавъ и клявъ ся на чѣмъ свѣтъ стоить, що вѣнъ нѣчьгобѣсьенько не говоривъ. Борони Боже! Вѣнъ дуже побожный чоловікъ!

Одного вечера вертавъ вѣнъ домѣвъ, подпный, якъ Богъ приказавъ и приспѣвуючи подѣйшовъ до креста, тай своимъ звичаємъ почавъ рѣжнй богохульства. Надѣйшовъ на се тихцемъ Бартко Шимчакъ, хлячъ, якъ дубъ

— вхопивъ Матѣя зъ заду за каркъ, всунувъ капелюхъ на очи и нуже сыпати, що ся влѣзло, ажъ Матѣи вытверезивъ ся. „Господи Боже! — не бий! я вже болше не буду“, верецавъ жалѣсно Матѣи. А Бартко басомъ кричить: А перестанешъ ты пити злодую? и валитъ далѣ. „Перестану, зроблю що хочешъ, только вже не бий“, lamentитъ пнячско. Ще доставъ кѣлька обливанийхъ и поволѣкъ ся домѣвъ.

На другій день поїшовъ до свщеника и присягъ, що нѣколи въ жия болше пити не буде, бо кѣи зъ неба дуже болять!

Баба и чортъ.

Вступуючи вѣдѣ хаты до хаты та назбиравши де-чого у добрыхъ людей — зупинилась бабуса надѣ рѣчкою, що дѣлила село на двѣ половины. Она хотѣла и на „томъ боцѣ“ вѣдѣдати добрыхъ людей.

Вступила на вузеньку кладку, що лучила оба береги зъ собою, та шепчучи „отченашѣ“ и похиливши голову — вѣ-вольна, осторожно поступала напередѣ.

Ажъ гляне — а передѣ нею стоить якѣсь пняччикъ... куценькій собѣ, въ нѣмецкой петечинѣ, а на головѣ шапочка рогата. Та все бы нѣчьго, але бабуса заерѣла кончикъ хвостика, що выставлявъ зъ-позаду... мабуть не мавъ куды цѣлыи сховати ся... Бабуса въ мить познала, зъ нимъ дѣло, та зъ переляку ажъ въ очахъ ѣи потемнѣло... захиталась и була бы певно у пала въ воду, якъ бы ен не задержавъ „яйшура“, вхопивши скоро за рукавъ.

— Во имя Отца! — кричатъ напуджена бабуса, панѣчку! голубчику! пустѣть мене!

— Тихо, тихо стара! — каже чортѣкъ чемненъко, не бой ся! я тобѣ нѣчьго злого не хочу заподѣяти.

— Богъ зъ вами ще маєе часѣ. Пождѣть, якъ умру, сама вже приїду... Я ще...

— Але кажу тобѣ, бабусю, не бой ся! Я не такой ласый на старѣ бабы, а впрѣчѣмъ я добрый чоловікъ... може нѣ? Скажи менѣ: чи я злый? А чи не знаешъ, що коли дають Богови свѣчку, то ѣи менѣ люде кидаютъ огарокъ? га? То видно, що я не такой злый... Кто знае, може то менѣ належала бы ся ѣи цѣла свѣчка? Ну, скажи бабусю: хто лучший? чи Богъ, чи я?

— Боженъку мой, Боженъку! — думаетъ собѣ бабуса, — що я сему „яйшурѣ“ скажу? Казати, що вѣнъ — пекъ бы ему! — лучший вѣдѣ Бога... надѣньку! та се образа Божа; а казати, що вѣнъ горшій, то готовъ друлити мене у во-

ду... Боженъку! що я бѣдла робити маю? — бѣдка-ласа бабуса та заедно зотхала.

Наконецъ водъзываетъ: — Та! Богъ — будѣте панѣнку выбачнй — добрый... такъ всѣ говорятъ; та ѣи вы бы нѣчьго, лише васъ люде чогось дуже „взяли въ зубы“...

Та ѣи панѣ старенька Русь-бабуса, идучи собѣ своею дорогою, надѣбуе на нѣи неодоного чортѣка-сынка, що спинюе ея, бажуючи ще при томъ почути свою хвалу. А старенька бабуса — звѣтно, добра людина, — хочъ познаеъ на „барвѣ“ чортѣка, то для святого спокою, щобъ вѣдѣпекатись, каже такому:

— Нѣчьго ѣи ты, сынку, лише тебѣ щось дуже люде „беруть въ зубы“...

Въ Мадритѣ, столицномъ мѣстѣ Испаніи, выхѣдитъ газета, друкована атраментомъ на полотнѣ. По перечатаню, можна атраментъ легко выпрати, а такъ газета може дальше служити яко хусточка до носа. — Практичній люде, нема що казати.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

— Щожъ зновъ такого? Вже вѣдѣ року виниште менѣ \$100, а теперъ навѣтъ не уклонитесь.

— Щожъ вы хотите? Накланявъ ся я досытъ, нѣмъ выдерѣ вѣдѣ васъ тыхъ дурныхъ \$100; а теперъ черга на васъ кланяти ся, щобъ ѣи вамъ вѣдѣдавъ.

— Що то есть корабель Нонъ? Есть се образъ теперѣшного свѣта. Звѣрятъ повно, а людей мало.

Невинный!

Одѣнь славный адвокатъ, боронивъ разѣ злодѣя и уживавъ такъ добрыхъ доказѣвъ невинности злодѣя, що той нимоволѣ сказавъ на голосъ: „Вѣтъ ме! теперъ вже я самъ вѣрю, що я не винный!“

— Що то за чоловікъ съ тымъ червонымъ носомъ? — пытаеъ одѣнь другого.

— Якъ то? то ты его не знаешъ? Та то найчестнѣйша людина въ свѣтѣ! Та вѣнъ все пѣе на здоровье другихъ людей!

Подѣхоченый мужикъ вертаючи зъ ярмарку на кони, котрого не продавъ, вступивъ по дорожѣ — якъ звичаино — до корчмы. Тамъ выпивши еще кѣлька повкватирѣчѣвъ, выхѣдитъ на двѣръ, щобъ сѣсти на коня, та ѣхати до хаты. Но ту бѣда, якъ ся достати на коня, коли голова такъ тяжка, що ся ажъ ноги угина-

ють. Но въ бѣдѣ звичайно удають ся люде до Господа Бога и до святыхъ. Тожь и нашъ мужикъ пригадавъ гоё и кличе: „Св. Отче Николаю! допоможь!“ Та по тыхъ словахъ подсакае на коня.

Но св. Отецъ Николай, не допомогъ. Кличе дальше: „Св. Юрку! Та ты на коню ъздивъ, та допоможь!“ и пробуе зновъ на коня вѣсти; — та годъ!

Видячи, що поодинокій святій не помагають, кличе на цѣле горло: „Гей! Всѣ святі! допоможь!“ Та тымъ разомъ якъ подскочить на коня, ажъ почавъ летѣти на голову на друцій бокъ, та перестрашений кричить: „Гей! поволи! не вѣ разомъ подсаджуйте! по одному! Та видите, що на лобъ лечу.“

D. SALEY

136, Morris str.
JERSEY CITY N. J.

Продае книжки рускїе:
**МОЛИТВОСЛОВЫ, БІБЛІЯ,
ЖИТІЯ СЯТЫХЪ**, всякїй популярный научный брошуръ и другїй рускїй книжки.

H. ROHRHEIMER

South East Corner Sunbury and Shamokin Str.
SHAMOKIN, PA.

Наибольшій складъ на цѣле мѣсто прерожного рода убранъ такъ для старшихъ, якъ и для дѣтей. Особливо увагу звертаемо на убрания зимовї, котрыхъ велику скѣлькѣсть спровадивъ сими днями зъ найпершихъ фабрикъ американскихъ. Цѣны нечувано низкїи; товары добрі — услуга чемна и ретельна.

Такожь посылаетъ грошъ до старого краю, дуже дешево и черезъ найлѣпшїи банки.

Продае шифарты на найлѣпшїи кораблї и по дуже дешевыхъ цѣнахъ.

JOSEPH WALLISCH
(Йосифъ Валъшъ)
212 Lincoln Str.
SHAMOKIN, PA.

Найлѣпшїй, найсолдѣтѣйшїй и найтаншїй кравецъ на цѣле мѣсто.

Робить дуже ладно убрания нови, на весѣля, недѣль свата и на будни дни. Кто разъ у него купитъ убрание, певно нѣколи до другого кравца не зайде, бо такъ полюбитъ его роботу, що и другому ще порадитъ зайти до него.

Спробуйте кравца, а не пожалуйте.

JOHN GLOWA,
EXSELSIOR, PA.

Одинокій штормъ на цѣлїи Exelsior ИВАНА ГЛОВЫ — вже его не потребуемо захвалювати, бо каждый неводънинъ его знае, а хто еше не знае, най, зайде и купитъ, а певно не пожалуетъ.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ МИКОЛАЙЧИКЪ
103 Shamokin, str.

Одинокій лѣкаръ, слабьиниъ на цѣле мѣсто. Лѣчатъ всякїй хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрѣннїи лѣкаръ въ справахъ положничихъ. Говоритъ по англїйски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧША, НАЙСЛАВНѢЙША
АПТИКА
есть безперечно

T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжь котрыми и Д-ръ Миколайчикъ шлютъ свои рецепты и поручають вѣсьмъ тую аптику, де всѣ лѣки приготавлиють ся совѣстно.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.
АПТИКА СЛОБЕНСКА.

Лѣчатъ всякїй хоробы въ короткомъ часѣ и успѣшно. Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ братьямъ Русинамъ.

THE LYNDHURST,
Shamokin Str.
РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.

Єфремъ Лучковецъ
Иванъ Стѣора

Мають завсѣгда дуже смачни на способъ краевїи приладжени снѣданя, обѣды и вечерїи, тепли и зимни перекуски (lunch), пиво, горивкѣ, вина, лѣкеры найлѣпшого гатунку.

Услуга пильна и солѣдна.
Памятайте на своихъ!

ЮЛІАНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гавріилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market str.
SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгда на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку
Братя! замавляйте у своихъ.

O. MURDZA & BRO'S.
O. МУРДЗА и БРАТЬ.
46. Second str.
MT. CARMEL, PA.

Только оденъ рускїй штормъ на цѣле мѣсто. Всякїй товаръ найлѣпшого сорта. Услуга точна. Конѣ, якъ каты.

Купите люде у своего, еже часъ покинути жидѣвъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ
727 Commerce str.
SHAMOKIN PA.

Манажеры:
Михаилъ Лабовскїй
Михаилъ Колодѣй

Всякїй товаръ найлѣпшого сорта, дуже тунї

Родимцѣ! не спмагайте жидѣвъ, але своихъ братѣвъ!

J. VOVKOWSKI
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ.

300

PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

PETRO SERAFIN
Петро Серафїнъ
424 Shamokin Str.
Рускїй готель.

Мае пиво, віску и всякїй другїй здоровїй напитокки. Готель чистенькїй, услуга порядна, честна и солѣдна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ подпомагати!

LEADER & HAMILTON
напротиъ Реднїевского дїна
SHAMOKIN, PA.

Великїй складъ сукна найрѣжнороднѣйшого гатунку на убрания такъ для женьщинъ, якъ и мужчинъ. — Котра женьщина хоче мати красну сукню нехай выбераетъ собѣ матерїю у Лѣдра и Гампльтона, а не пожалуетъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ

въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Пѣдъ зарядомъ
ГЕСРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патриоты. Есть се наилучше заосмотренный зѣ всѣхъ штормѣвъ во всѣ потребнїи товары и всякого рода по якъ найтаншїи цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ уважающъ себе правдивымъ и цырымъ патриотомъ, найспѣшить до своего руского штормы. Особливо нашї гадынѣ наййдуть громадно! Нащо Юськовѣ, Шмульвѣ помагати? Идѣть до своего.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского дїна
въ

Mt. Carmel, Pa.

Поручаетъ любымъ краивнамъ свой добре заосмотренный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары наилучшого сорта.

Таннїй и выгѣднїй нѣчлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешево.

Пспробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.
въ ШАМОКІНЪ ПА.

Поручаетъ мѣсцевымъ Русинамъ и на околицѣ свой богатый складъ всякого рода вїктуалѣвъ и майнерскихъ зварїдѣвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овощи
Зеленна и сушенїна.

Е чернущка,
Е петрушка.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury Str.
SHAMOKIN, PA.

Великїй складъ всякого рода убрания для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякїй другїй рѣчи того рода въ найлѣпшїомъ гатунку, въ низкїихъ цѣнахъ.

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA.

ФАБРИКАНТЪ
Прапорѣвъ (фанѣ
Хоругѣвъ, Одзнакъ
Пасѣвъ, Шапокъ для Брагетъ)

Фана для парады зъ найлѣпшого едѣвабу; чотыри и пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ стѣпъ со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Прапоры большїи зъ найлѣпшїи матерїи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пипшѣ по цѣнники и по пробѣ до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAN, PA.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердце май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай,

Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процесса не вдавай ся. Въ лютерїю не грайте, только грѣшъ щадѣть

Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скинтесь по центови Се не забывайте! Буде зъ васъ.